

CEIP PLURILINGÜE DE OUTES

PROGRAMACIÓN DE AUDICIÓN E LINGUAXE

CURSO 2022-2023

Ana Bermúdez Gómez

Índice

1. Introducción
2. Obxectivos xerais
3. Contidos e actividades
4. Metodoloxía
5. Avaliación

1. INTRODUCCIÓN

Durante o curso 2022/2023, a aula de Audición e Linguaxe estará atendida pola mestra especialista, Ana Bermúdez Gómez, que estará a tempo completo no centro escolar.

A especialista estará en coordinación cos demais membros do centro: titores, especialistas de inglés, educación física, música e relixión, coa Orientadora, o PT co que conta o centro e coas coidadoras, así como co Equipo Directivo.

Ademais, coordinaranse cos servizos externos ao centro, como son: o SAT de Noia, a Asociación MISELA, ASPANAES, logopedas externos ao servizo das familias, etc.

As funcións que debe levar a cabo o especialista de AL son as seguintes:

- ✓ Participar na prevención, detección, avaliación, intervención e seguimento do alumnado con problemas relacionados coa linguaxe e a comunicación.
- ✓ Colaborar na coordinación cos titores/as, o equipo docente e organismos externos ó centro, na adopción de criterios técnicos para a adaptación ás necesidades do alumnado (sistemas alternativos e/ou aumentativos de comunicación).
- ✓ Informar e orientar ás familias.
- ✓ Colaborar e asesorar aos titores, xunto co departamento de orientación, na elaboración de ACIs.

Ademais, as medidas organizativas que se determinen deberán ser coherentes co PEC e, desenvolverse dentro do marco de atención global do centro e dar resposta as necesidades educativas dos alumnos.

No presente curso escolar serán atendidos aqueles alumnos que mostren alteracións na fala ou na linguaxe en calquera das súas dimensións.

Os **criterios de priorización** na selección de alumnado son os seguintes:

1. Necesidades educativas asociadas á linguaxe oral fronte ás escritas; neste caso daranse orientacións aos titores que o soliciten.
2. Necesidades educativas especiais permanentes sobre as temporais.

3. Grao de dificultade que presenta o alumno ou alumna en cuestión, priorizando naqueles que se considere que teñen unha dificultade maior.

Os **ámbitos de intervención** serán os seguintes:

- **Intervención familiar:**

Esta intervención estará orientada a modificar as condutas verbais e non verbais que interfíren no desenvolvemento normal da linguaxe dos alumnos. Consta de:

- Información e formación aos pais.
- Modificación das condutas non lingüísticas.
- Modificación das condutas lingüísticas, a través de orientación.

- **Intervención escolar:**

- *Con relación a tutoría.*

- Funcións de asesoramento ao profesorado: signos de alarma, protocolo de demanda de avaliación, coñecemento sobre determinados déficits relacionados coa linguaxe e a comunicación, medidas de reforzo e adaptación, estratexias de intervención.

- Funcións a desempeñar co alumno/a dentro do grupo clase: evitar a marxinación do neno propiciando a súa integración, desenvolver o seu autoconcepto, reforzando as condutas positivas que realice. Motivar ao neno para que participe en todas as actividades, estimular a conduta lingüística e reforzar a expresión verbal.

- *Con relación ao proceso de ensinanza e aprendizaxe do alumno implica:*

- Exploración inicial do alumno para coñecer as súas carencias e competencias lingüísticas. Das conclusións observadas informarase ao seu titor.

- Elaboración dun plan de intervención individual para cada un dos alumnos, onde se recollerán obxectivos, contidos, estratexias, actividades... para este neno.

- Desenvolver as sesións de traballo cos alumnos, dentro das que se inclúe a intervención logopédica.

2. Obxectivos xerais

Os obxectivos xerais en relación á nosa actuación no centro e co alumnado serán os seguintes:

- Normalizar a fala, a linguaxe e a comunicación de todos os alumnos e alumnas que presentan deficiencias nalgúns de estes ámbitos de relación entre as persoas.
- Modificar ou cambiar as condutas comunicativo-lingüísticas alteradas.
- Estimular o desenvolvemento lingüístico e da comunicación.
- Facilitar e potenciar o uso doutro tipo de linguaxe alternativa ou aumentativa como medio de comunicación aos alumnos que así o requiran.
- Realizar un axuste continuo da intervención en función da evolución e necesidades que vaian xurdindo durante o tratamento.
- Traballar os prerequisites básicos da fala.
- Desenvolver e mellorar as dimensións da linguaxe (fonética, fonolóxica, morfosintáctica, léxico-semántica e pragmática).
- Desenvolver, mellorar e afianzar os aspectos básicos relacionados coa lectoescritura.
- Desenvolver o gusto pola comunicación e o diálogo como vehículo de transmisión de sentimentos, experiencias e vivencias.
- Desenvolver a área socioafectiva.

Ademais disto, para cada alumna e alumno proporanse uns obxectivos concretos adaptados ás súas necesidades específicas de apoio educativo. Estes obxectivos recolleranse nos respectivos programas de intervención individuais, elaborados para cada un dos alumnos que tratamos.

3. Contidos e actividades

A elección de contidos e o deseño de actividades para cada alumno e alumna dependerá das NEAE que presente, adaptándose as mesmas e respectando o principio de individualidade.

De forma xeral na aula de AL, como paso previo, centrarémonos en potenciar o desenvolvemento dos repertorios básicos de entrada: atención, imitación, seguimento de ordes verbais, memoria, coordinación motora, organización do esquema corporal, desenvolvemento de estruturas espacio-temporais.

Ademais son contidos a traballar dentro da aula de AL a lectoescritura, tanto a nivel comprensivo como expresivo, e os catro compoñentes da linguaxe:

Fonolóxico:

- Bases anatómico-funcionais.
- Percepción e discriminación auditiva.
- Articulación a través de imitacións, afianzamento, xeneralización e integración na fala por medio da linguaxe repetida e inducida.
- Conciencia fonética (recoñecemento do son dentro dunha palabra).
- Memoria auditiva secuencial.

Semántico:

- Aumentar o vocabulario para chegar a un desenvolvemento do léxico axeitado.
- Nomear obxectos e as súas características.
- Establecer semellanzas e diferenzas.
- Formación de familias de palabras.
- Establecer asociacións e clasificacións de palabras atendendo a un criterio.
- Buscar sinónimos e antónimos.
- Definicións de palabras.
- Razoamento verbal.

Compoñente morfosintáctico:

- Uso de palabras función dentro da oración.

- Utilización do xénero e do número.
- Concordancia dentro da frase.
- Repetición de frases.
- Expresar accións vividas no pasado, presente e futuro.
- Expansións verbais, a través do tren de palabras.

Compoñente pragmático:

- Diálogos sobre feitos ou experiencias.
- Descrición de láminas.
- Memorizar poesías, adiviñas, cancións...
- Dramatización de contos ou situacións da vida real, nas que o neno poida asumir diferentes roles e verbalizar sentimentos, emocións...
- Aprender a seguir o ritmo do discurso e a interactuar verbalmente con outros.

4. Metodoloxía:

Respondendo á pregunta de como ensinar, a metodoloxía da aula de A.L será integradora, motivante, activa, significativa, flexible e individual.

- Integradora. O traballo deberá facerse con referencia a situacións sociais, dentro

dos grupos nos que o alumno ou a alumna, a pesares das súas dificultades, poida participar. As sesións de linguaxe deberán estar sempre coordinadas con plantexamentos curriculares que se desenvolvan na aula, procuraremos que as sesións sexan funcionais, que teñan utilidade en situacións da vida diaria.

- Motivante. Dado que as actividades propostas aos alumnos/as deberán ser atraentes, estimuladoras e non converterse en exercicios aburridos e fóra dos seus intereses. É preciso coñecer os intereses individuais de cada alumno.

- Activa. O alumno/a é o protagonista, o que aprende facendo, practicando,

traballando, experimentando fracasos e éxitos; o mestre será o mediador de axudas neste proceso. Unha metodoloxía pasiva crea suxeitos cómodos e que non se plantexan

aspiracións nin a superación das dificultades.

- Significativa, ou o que é o mesmo, funcional; cunha aplicación práctica que lle serve para establecer os lazos sociais (satisfacer desexos, necesidades, demandas...)
- Flexible, pois dado que o proceso da avaliación é continuo, en moitas ocasións cambiaremos aspectos da nosa metodoloxía, no intento de conseguir resultados máis satisfactorios.
- Individual, adaptándonos as necesidade persoais de cada alumno.

Ademais destes seis requisitos, dentro da metodoloxía a seguir debemos procurar reforzar positivamente os logros e aproximacións dos alumnos, así como crear un ambiente de confianza e benestar para o neno durante as sesións.

5. Avaliación

O proceso de avaliación concrétase en dous ámbitos: por unha parte a avaliación da programación xeral de Audición e Linguaxe e por outra a avaliación individual de cada alumno. Distinguiremos:

- Avaliación inicial: Terá como finalidade coñecer o nivel de adquisición da fala e da linguaxe dos alumnos. En base a ela decidirse a mellor proposta de atención (número e tipo de sesións de traballo) e a elaboración dun plan de intervención individual da linguaxe.
- Avaliación formativa e continua das medidas de atención aos alumnos. Será o instrumento necesario que nos informará puntualmente dos progresos e fracasos. É unha avaliación trimestral.
- Avaliación final da programación xeral de AL co fin de recoller na memoria final os aspectos positivos e negativos, para mellorar no seguinte curso.
- Avaliación final do plan de intervención do alumno, onde nun informe final, recolleranse os obxectivos acadados polo alumno, así como as conclusións e a análise do apoio que recibiu o neno. Este informe final, permitirá establecer o punto de partida no vindeiro curso.

Este proceso de avaliación levarémolo a cabo mediante:

- Unha observación diaria do alumno, tanto nas sesións de linguaxe como en outros espazos do centro.
- Unha análise sistemática, utilizando probas e exercicios planificados. Para esta podemos empregar probas estandarizadas, entendendo que poderán adaptarse ás necesidades e á situación que presenta o alumno.

A **temporalización** entenderase como un elemento flexible que deberá adaptarse as necesidades e intereses de cada alumno. Cada sesión de intervención individual ou grupal será de 25 ou 50 minutos, determinando o número de sesións atendendo as necesidades de cada alumno ou alumna.

Recursos didácticos:

- Espaciais: aula de AL, Tecnolab, aula de informática, encerado dixital interactiva, biblioteca, patio como espazo de aprendizaxe e aula ordinaria.
- Materiais: material de reeducación fonética e fonolóxica, material manipulativo de elaboración propia segundo as necesidades do alumno ou alumna, recursos de novas tecnoloxías, contos, textos de uso social, material de motricidade fina e grossa, material de xogo simbólico e por suposto, materiais ligados á vida práctica.

Ademais do material existente na aula, elaborárase material acordo coas necesidades dos nenos e nenas, así como material informativo para os titores e titoras e as familias sobre o funcionamento da aula de Audición e Linguaxe e pautas de estimulación da linguaxe.

Despois da avaliación inicial e tendo en conta os criterios de priorización establecidos, determinouse que os **alumnos e alumnas** que acudirán a aula de Audición e Linguaxe son os seguintes:

- Unha nena de 4 anos con dificultades a nivel comunicativo e ambiente sociocultural desfavorecido. (2 sesións).
- Un alumno de 4 anos con disfemia (2 medias sesións).
- Tres alumnos de 5 anos con dificultades na linguaxe (2 sesións).
- Un alumno 1º de EP con Trastorno de Espectro Autista (2 sesión).
- Tres alumnos de 1º de E. Primaria con NEAE transitorias derivadas dun trastorno da fala (2 sesións).

- Un alumno de segundo de primaria cun Trastorno específico da linguaxe (2 sesións).
- Un alumno de 3º de EP con dificultades no proceso da lectura e da escritura (2 sesións).
- Un alumno de 3º de EP con TEL (2 sesións).
- Un alumno de 4º de EP con retraso xeralizado que precisa apoio tanto na linguaxe (a nivel oral e escrito) como na fala. (2 sesións).
- Un alumno 5º de E. Primaria con NEAE permanentes e grado de discapacidade recoñecido (4 sesión).
- Dous alumnos procedentes do extranxeiro un escolarizado en 5º e outro en 6º con dificultades no idioma (4 sesións).
- Tres alumnos de 5º de E. Primaria, dous dos cales presentan discapacidade intelectual con dificultades na linguaxe (2 sesións).
- Un alumno de 6º de Primaria procedente do extranxeiro con dificultades a nivel de fala e organización da escrita (1 sesión).
- Un alumno de 6º de EP cun retraso intelectual leve que lle repercute na linguaxe e nas áreas instrumentais (1 sesión).
- A maiores atenderase a alumnado con dificultades articulatorias, na medida do posible.

Esta listaxe de alumnos e alumnas poderá variar en función das necesidades que vaian xurdindo ao longo do curso e dos alumnos que superen as súas dificultades

O **horario** inicial dispoñible para estes alumnos/as é o seguinte:

HORARIO AL

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES
AL	AL	AL	AL	AL
AL	AL	AL	AL	AL
AL	AL	AL	AL	AL
R	E	CR	E	O
AL	AL	AL	AL	AL
AL	AL	Libre disposición	AL	Libre disposición

A reunión do departamento de Orientación farase os luns de seis a sete da tarde.